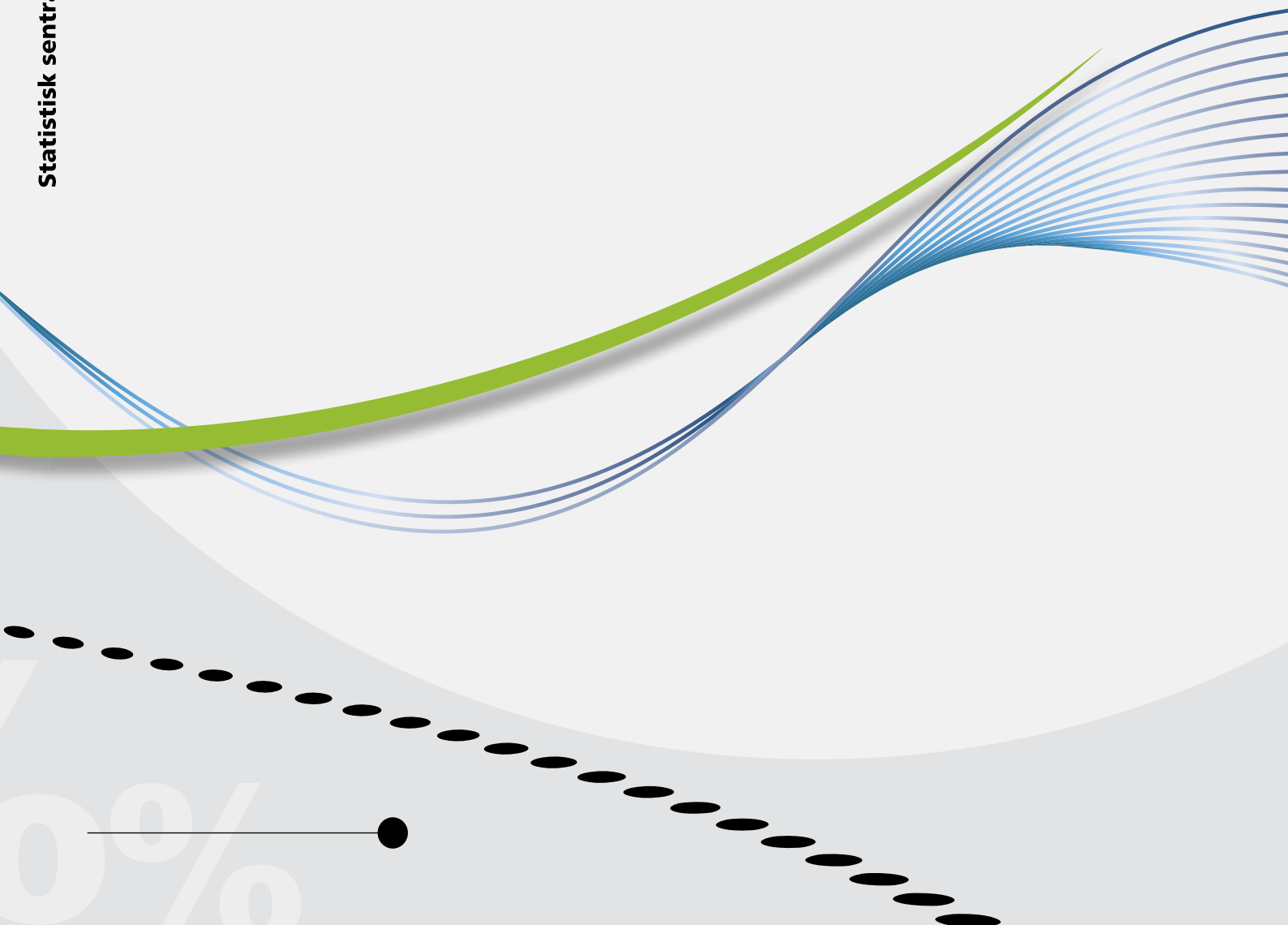

Rachel Ekren

Den europeiske studentundersøkelsen 2013

Dokumentasjonsrapport

Rachel Ekren

Den europeiske studentundersøkelsen 2013
Dokumentasjonsrapport

© Statistisk sentralbyrå Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde. Publisert februar 2014 ISBN 978-82-537-8872-2 (elektronisk) Emne: Utdanning	Standardtegn i tabeller	Symbol
	Tall kan ikke forekomme	.
	Oppgave mangler	..
	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Den europeiske studentundersøkelsen, også kalt «Eurostudent V,» er den femte undersøkelsen i regi av Eurostudent. Undersøkelsen er finansiert av Kunnskapsdepartementet og gjennomføres hvert tredje år.

Rachel Ekren ved seksjon for datafangstkoordinering har hatt det faglige ansvaret for gjennomføringen av datainnsamlingen, mens Jonny Einarsen ved seksjon for utdanningsstatistikk har hatt det overordnede prosjektlederansvaret for selve undersøkelsen. Anne Marie Rustad Holseter har bistått med å tilpasse skjemaet til det norske utdanningssystemet. Frode Berglund ved seksjon for datafangstmetoder har bistått med å kvalitetssikre skjemaet. Hilde Degerdal ved seksjon for datafangst har utarbeidet webskjemaet. Johan Åmberg ved seksjon for statistiske populasjoner trakk utvalget. Jakob Osnes ved seksjon for IT-utvikling har bidratt med å kvalitetssikre og tilrettelegge dataene for rapportering til Eurostudent. Susie Jentoft fra seksjon for metode har laget vekter.

Statistisk sentralbyrå, 27. januar 2014

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Den Europeiske studentundersøkelsen ble gjennomført som en postal- og internettundersøkelse i perioden april-mai 2013. Det ble trukket et tilfeldig utvalg av 8000 registrerte studenter i Norge fra Databasen for Høyere utdanning (DBH). Vi fikk inn 3912 svar, hvorav 152 var utenfor målgruppen. 90 prosent svarte på internett, mens de resterende 10 prosentene svarte ved bruk av papirskjema. Den endelige svarprosenten ble 48 prosent. Det ble sendt ut til sammen to påminnelser til de som ikke hadde svart, og papirskjemaet ble kun lagt ved i den siste påminnelsen. De fleste svarene kom inn rett etter første utsending. Vi sendte ut både brev og e-post til studentene vi hadde begge adressene til. Det er grunn til å tro at mange av adressene var feil eller ufullstendig, da vi fikk i underkant av 500 returer fra posten. Frafallsanalysene viser at kvinner er noe overrepresentert i nettoutvalget. Tilsvarende ser vi at studenter i den eldste aldersgruppen er noe underrepresentert. Skjevhetene kan justeres ved vekter. Videre har det vist seg å være relativt stort partielt frafall. Avviket mellom de som har svart på det første og det siste spørsmålet i skjemaet er 4 prosentpoeng. Analysene viser at jo lengre ut i skjema de kommer, jo flere er det som hopper av. Dette har for øvrig kun vært en tendens blant de som svarte på internett.

Innhold

Forord	3
Sammendrag.....	4
1. Innledning	6
2. Utvalget.....	6
3. Skjemautforming	6
4. Klargjøring av adressefil	6
5. Datainnsamling	7
6. Svarinngang	7
7. Datakvalitet.....	8
7.1. Frafallsskjevhet	8
7.2. Partielt frafall	9
8. Statistisk usikkerhet og feilmarginer	11
8.1. Eksempel på bruk av formel.....	13
9. Innsamlingsfeil	14
10. Databehandling	14
Vedlegg 1. Filbeskrivelse.....	15
Vedlegg 2. Papirskjemaet.....	15
Vedlegg 3. Følgerevene	18
Vedlegg 4. Weighting for Eurostudent V.....	39
Figurregister	46
Tabellregister.....	46

1. Innledning

Den Europeiske studentundersøkelsen, også kalt «Eurostudent,» ble i år gjennomført for andre gang som selvstendig undersøkelse av Statistisk sentralbyrå (SSB) og for tredje gang i Norge. Undersøkelsen ble gjennomført med støtte fra Kunnskapsdepartementet (KD) og er en del av EUs Eurostudentundersøkelse som gjennomføres i 27 europeiske land for å få kunnskap om studenters levekår. På europeisk nivå er undersøkelsen gjennomført for femte gang, derfor omtales den som Eurostudent V. Undersøkelsen gjennomføres hvert 3 år.

Hovedformålet med Eurostudent-undersøkelsen er å samle inn sammenliknbare data om den sosiale dimensjonen innen høyere utdanning i Europa. Det fokuseres blant annet på studenters sosiale bakgrunn, sosial mobilitet, levekår, studentmobilitet, overgang fra videregående skole til høyere utdanning, inntekt og forbruk og internasjonale studenter.

2. Utvalget

SSB fikk en oppdatert populasjonsfil fra Databasen for Høyere Utdanning (DBH) med registrerte studenter i Norge per 01.03.2013. Grunnlagsfila inneholdt blant annet e-postadresser, oppdaterte bostedsadresser og bakgrunnsvariabler som kjønn, alder, statsborgerskap og institusjonstype. Fra grunnlagsfila ble det trukket et tilfeldig utvalg av 8000 studenter – både norske og utenlandske. Johan Åmberg trakk utvalget.

3. Skjemautforming

Første ledd i skjemautformingen var oversetting av de engelske spørsmålene til norsk. På grunn av Eurostudent-standarder var vi ganske låst i forhold til utforming av spørsmålene, men vi gikk likevel mange runder for å tilpasse spørsmålene norske forhold. Prosjektgruppa gikk, sammen med skjemametodiker Frode Berglund, gjennom spørsmålsformuleringer og layout. Det bør vurderes å sette av enda mer tid til skjemautforming i neste omgang, da det fremdeles er stort forbedringspotensial både når det gjelder spørsmålsformuleringer og layout.

Hilde Degerdal programmerte skjemaet i Blaise. Det ble laget både et norsk og et engelsk web-skjema. Aud Eva Malmer lagde papirskjema (kun på norsk) i Infopath (se vedlegg 2) og definerte skjema for optisk lesning.

4. Klargjøring av adressefil

Adressefila vi fikk fra DBH var av ymse kvalitet, og vi brukte mye tid på å klargjøre fila før utsending. Det var i utgangspunkt tre adressefelter (co_adr, gate_adr og post_adr) i fila. I alle tre feltene lå det tilfeldige verdier. Noen hadde for eksempel sitt eget navn i 'co_adr', andre hadde gateadressen eller poststed. Det samme gjaldt for de to andre adressefeltene. Vi fikk ryddet opp mye ved hjelp av SAS, men mye måtte også redigeres manuelt. Da det er et stort utvalg har vi ikke kunnet kvalitetssikre alle adressene.

Etter klargjøring av adressefila ble utvalget lagt over i System for utvalgsadministrasjon (SFU) ved hjelp av et SAS-program.

Totalt var det 24 personer som ikke hadde postadresse. I SFU-feltet 'Kommentar Intern' ble disse markert 'Kun epost-adresse'. Ni personer hadde ikke e-post, og disse ble markert 'Har ikke e-post' i samme felt.

5. Datainnsamling

Vi sendte ut tre henvendelser til utvalget. I de to første utsendelsene ba vi respondentene om å svare på internett, mens i den siste påminnelsen fikk de muligheten til å svare på et papirskjema. I alle tre omgangene sendte vi både e-post og brev til de vi hadde begge adressene til. For å tillegge undersøkelsen ekstra tyngde hadde vi med logoen til både SSB og KD i brevene (se vedlegg 3).

Tabell 1. Antall utsendinger og utsendingsmaterieell etter periode

	Antall brevutsendinger	Utsendingsmaterieell
Hovedutsending 4.april 2013	8 000	Brev og e-post
1. påminnelse 22.april 2013	5 922	Brev og e-post
2. påminnelse 13.mai 2013	4 842	Brev + papirskjema og e-post

Hilde Degerdal oppdaterte daglig en datafil med de som hadde svart på web-skjemaet.

Underveis i datainnsamlingen var det flere respondenter som ga beskjed via svartjenesten eller e-post om at de ikke ønsket å delta. Så langt det lot seg gjøre, ble det ble forsøkt å oppmuntre disse til å delta. De vi ikke klarte å overtale ble kvittert inn som frafall slik at de ikke fikk påminnelse.

Av tabell 2 ser vi at 52 prosent av utvalget er definert som frafall. Av disse er 6 prosent kvittert inn som returer fra posten. Denne høye returandelen antas å skyldes kvaliteten på adressefila vi fikk fra DBH, men det kan også skyldes at studenter er en gruppe som flytter ofte. De aller fleste i frafallsgruppa er personer vi aldri hørte noe fra, mens noen få er personer som har oppgitt at de ikke ønsker å svare. Det kan være mange ulike årsaker til det høye frafallet i denne undersøkelsen. Det kan blant annet tenkes at april/mai er en lite hensiktsmessig periode å sende ut skjemaet til studenter, da det er tett opp til eksamensperiode. En annen mulig årsak er at skjemaet kan oppleves som omfattende, komplekst og vanskelig å svare på.

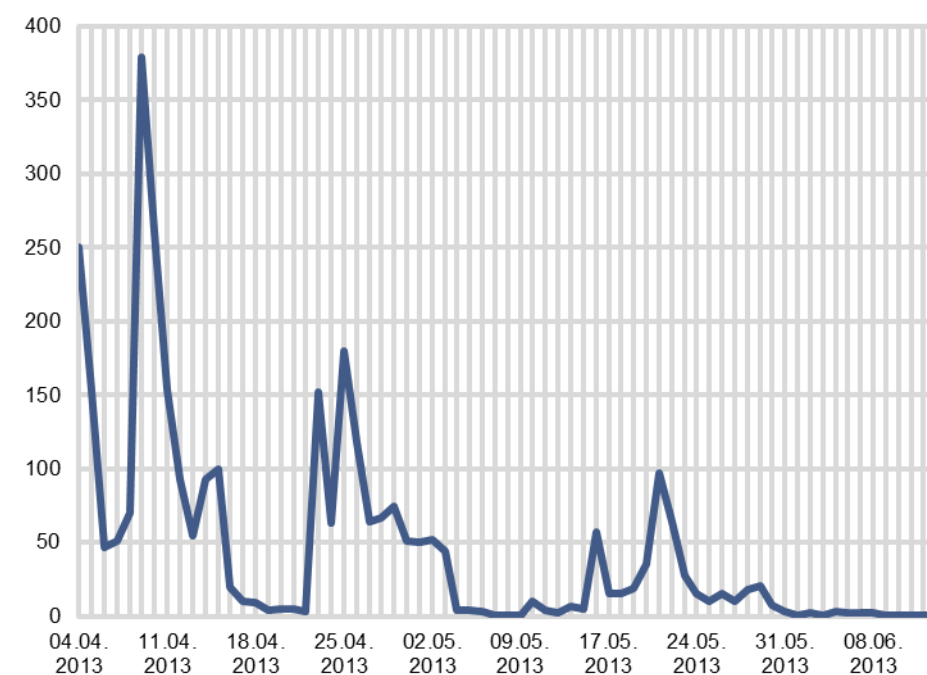
Tabell 2. Nøkkeltall for undersøkelsen

Nøkkeltall	Antall	Andel
Utvalget	8 000	100 %
Avgang (utenfor målgruppen*)	152	2 %
Bruttoutvalg	7 848	100 %
Frafall	4 078	52 %
Returer fra posten	475	6 %
Nettoutvalg (personer som svarte og som er i målgruppen)	3 760	48 %
Websvar	3 380	90 %
Papirsvar	380	10 %
Skjemaomfang: 63 spørsmål, 15 sider papirskjema		

* Har svart alternativ 2, 3, 4 eller 5 på spørsmål 1

6. Svarinngang

Figur 1 viser svarinngangen på internett i løpet av datainnsamlingen. Grafen inkluderer ikke svarene som kom inn via papirskjema, da alle 400 kom inn etter andre påminning. Vi ser at de fleste internettbesvarelsene kom inn rett etter hovedutsendingen. Etter hver påminnelse ser vi at svarprosenten øker med 12 og 14 prosentpoeng. Dette viser at det har en effekt å sende ut påminnelse. Grafen viser at det er to toppe i nærheten av hverandre. Disse toppene indikerer svarinngangen etter e-postutsendelse og etter brevutttagelse. I utsendelsene opplyste vi om at fristen for å svare var henholdsvis 15. april, 3. mai og 29.mai. Det kan se ut som om vi fikk en liten effekt av å sette en svarfrist, da grafen går litt opp rett før fristene. Den endelige svarprosenten endte på 48 prosent.

Figur 1. Svarinngangen på internett etter periode. Intervju

	Utsendingsdato	Svarfrist	Svarprosent
Hovedutsending	4. april	15. april	22 %
1. påminnelse	22. april	3. mai	34 %
2. påminnelse	13. mai	29. mai	48 %

7. Datakvalitet

Som tidligere nevnt er det relativt stort frafall i denne undersøkelsen – både enhets-frafall og partielt frafall. Frafall kan føre til skjevheter dersom de som besvarte undersøkelsen skiller seg ut fra de som ikke svarte. Det er derfor hensiktsmessig å sammenligne andelen i nettoutvalget med andelen i bruttoutvalget for ulike grupper. I tillegg har det vist seg å være stort partielt frafall. Det vil si at flere av respondentene har unnlatt å svare på enkelte spørsmål, eller hoppet av i løpet av intervjuet. Dette vil omtales nærmere i kapittel 7.2.

7.1. Frafallsskjevhet

Ved bruk av data fra grunnlagsfila fra DBH kan vi sammenligne kjennemerker som kjønn, alder, bosted, statsborgerskap og institusjonstype i bruttoutvalget med netto-utvalget. Skjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. Godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker gir dermed ingen garanti for at nettoutvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Tabell 3 viser hvordan kjennemerkene kjønn, alder, bosted, statsborgerskap og institusjonstype er fordelt i bruttoutvalget sammenlignet med nettoutvalget. Er det store avvik i fordelingen kan det foreligge utvalgsskjevhet. For å teste om skjevheten skyldes tilfeldigheter eller ikke, kan vi foreta en tosidig T-test. Er testen signifikant på 5 prosentnivå – kan vi med 95 prosent sikkerhet si at skjevheten ikke skyldes tilfeldigheter.

Tabell 3. Avvik mellom brutto- og nettoutvalg fordelt på ulike kjennemerker (prosent)

	Bruttoutvalg Antall: 7848	Nettoutvalg Antall: 3760	Differanse (brutto- netto)
Kjønn			
Menn	40	37	3
Kvinner	60	63	-3*
Alder			
< 21	14	15	-1
22-25	30	32	-2
26-29	25	26	-1
>30	31	27	4*
Bosted			
Oslo og Akershus	29	29	0
Østlandet for øvrig	17	16	1
Agder og Rogaland	12	12	0
Vestlandet	18	18	0
Trøndelag	15	17	-2
Nord-Norge	9	9	0
Statsborgerskap			
Norsk	93	93	0
Ikke norsk	7	7	0
Institusjon			
Universitet	43	45	-2
Høgskole	57	55	2

*Signifikant på 5-prosentnivå

Tabell 3 viser signifikante forskjeller mellom brutto- og nettoutvalget for kvinner og for studenter over 30 år. Kvinner er med andre ord noe overrepresentert i netto-utvalget, mens studenter i den eldste aldergruppen er underrepresentert. Vi ser også at studenter fra Trøndelag og høgskolestudenter er noe overrepresentert i netto-utvalget, men forskjellene er ikke signifikant. Vi vet imidlertid ikke om det er signifikante skjevheter i forhold til andre kjennemerker som for eksempel studieprogram, deltids- /heltidsstudenter og lignende. Utvalgsskjevhetene kan håndteres ved bruk av vekter¹.

7.2. Partiell frafall

I denne undersøkelse har vi sett at relativt mange har «hoppet av» i løpet av intervjuet. Denne typen partiell frafall kan føre til ytterligere utvalgsskjevheter ved at de som ikke har fullført spørreskjemaet skiller seg fra de som har fullført. Dersom en respondent har latt være å svare på mange spørsmål, bør det vurderes å holde dem utenfor analysen, avhengig av hvilke spørsmål det er snakk om. Hvis det er mange slike tilfeller, kan det ha innvirkning på datakvaliteten. For å avgjøre hvilke respondenter/besvarelser som bør holdes utenfor analysene, kan man definere et sett med variabler som må være besvart.

I tabell 4 sammenlignes svarprosenten for de som har svart på spørsmål 1 med de som har svart på det siste spørsmålet i skjemaet – fordelt på ulike kjennemerker. Denne sammenligningen gir en indikasjon på hvor stort partiell frafall det er blant studenter med ulike kjennemerker. I alt ser vi at svarprosenten for dem som har besvart både spørsmål 1 og spørsmål 62 er 4 prosentpoeng lavere enn blant de som kun har svart på spørsmål 1.

¹ Det er laget vekter for kjønn, alder og bosted: se dokumentasjon i vedlegg 4

Tabell 4. Andel svar for første og siste spørsmål fordelt på ulike kjennemerker

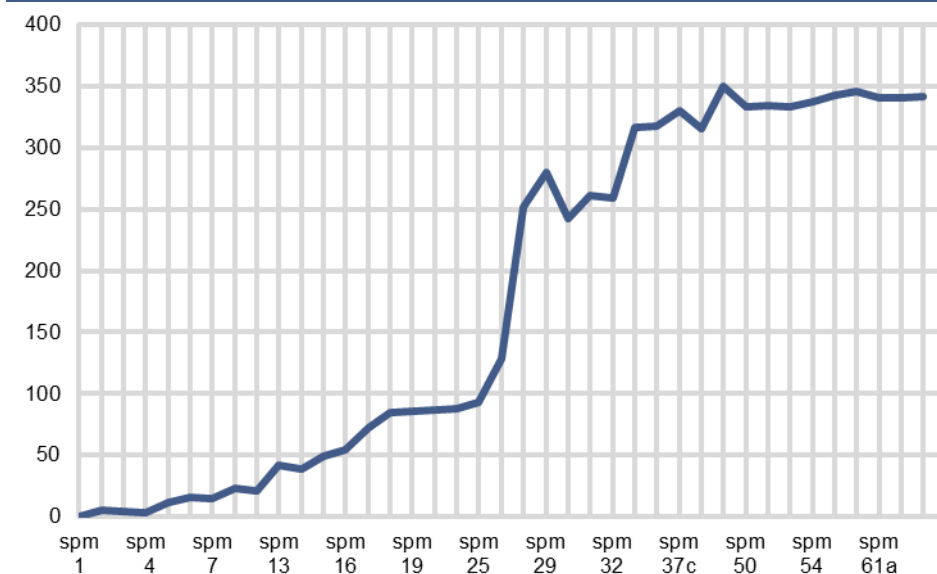
	Svarprosent (første spørsmål ²)	Svarprosent (siste spørsmål ³)	Differanse (første-siste spm)
I alt	48	44	4
Kjønn			
Menn	45	40	5
Kvinner	49	45	4
Alder			
< 21	49	46	3
23-25	50	47	3
26-29	49	44	5
>30	41	35	6
Bosted			
Oslo og Akershus	47	43	4
Østlandet for øvrig	43	39	4
Agder og Rogaland	46	43	3
Vestlandet	47	43	4
Trøndelag	52	47	5
Nord-Norge	48	44	4
Statsborgerskap			
Norsk	48	44	4
Ikke norsk	50	42	8
Institusjon			
Universitet	51	46	5
Høgskole	46	41	5
Papirskjema	10	10	0
Webskjema	90	81	9

Tabellen viser at en større andel i den eldre aldersgruppen ikke har fullført spørreskjemaet. Dette kan henge sammen med at mange eldre studenter jobber ved siden av studiene eller bare tar noen få studiepoeng ved siden av å jobbe, og at de derfor ikke anser spørsmålene i skjemaet som like relevante for deres livssituasjon. Videre ser vi at åtte prosent av de utenlandske studentene (som påbegynte skjemaet) ikke har svart på det siste spørsmålet. Selv om vi tilbydde engelsk webskjema, kan det tenkes at flere av de utenlandske studentene følte at spørsmålene ikke var rettet mot dem, da flere av spørsmålene er tilpasset det norske utdanningssystemet og norske forhold. Til slutt ser vi at det store partielle frafallet er blant de som svarte på web-skjemaet. 9 prosent av de som startet – fullførte ikke, mens så å si alle papirskjemaene var komplette. Dette viser at de som fylte ut web-skjema var mer tilbøyelig til å miste interessen og falle fra enn de som valgte papirskjema. Det kan også tenkes at dårlig internett-tilgang og tekniske problemer kan forklare noe av dette frafallet blant web-besvarelsene.

Figur 2 viser frafallet på et utvalg av spørsmål som alle i utgangspunktet skal svare på. Vi ser at jo lengre ut i skjemaet de kommer, jo flere er det som «hopper av». Dette kan ha flere ulike årsaker. En plausibel forklaring er at mange mister interessen etter hvert som de kommer ut i skjemaet. Vi ser at grafen går gradvis oppover, men øker betraktelig på spørsmål 28-30. Dette er spørsmål om gjennomsnittlige disponible midler per måned fordelt på ulike kilder, og levekostnader fordelt på ulike områder (se vedlegg 2). Slike spørsmål kan være krevende å svare på fordi man ikke nødvendigvis har lett tilgang til denne informasjonen.

² Spørsmål 1 i vedlegg 2

³ Spørsmål 62 i vedlegg 2

Figur 2. Antall missing-verdier fordelt på spørsmålene

For å unngå frafall av denne typen kan det være lurt å ha en mer detaljert prosessindikator i web-skjemaet som viser hvor mange spørsmål det er igjen. I tillegg kan det opplyses om hvor lang tid det tar å besvare skjemaet i brevet. Det kan også være en idé å ha spørsmål av den «kjedelige» eller krevende typen til slutt i skjemaet for å sikre flest mulig svar.

8. Statistisk usikkerhet og feilmarginer

Utvalget til Eurostudent er trukket tilfeldig fra databasen for høyere utdanning. Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten i et utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, *SE* (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. *SE* er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. *SE* forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosentall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

$$\text{Utvalgsvarians } Var(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

$$\text{Standardfeil: } SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

$$\text{Feilmargin} = 2 \cdot SE$$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 1 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 5. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg.

$n: \setminus P:$	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,5	9,8	9,9	10,0
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2 500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
3 000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
3 500	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 1200 enheter har en standardfeil på 1,4 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 2,8 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (37,2 - 42,8) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 37,2 og 42,8 prosent.

8.1. Eksempel på bruk av formel

Vi ønsker å anslå andelen studenter som har inntektsgivende arbeid ved siden av studiene. Av 232 980 registrerte studenter i Norge (populasjonen) var det 3 506 (n) som svarte på dette spørsmålet. 2 503 (x) av de som svarte, oppga at de hadde jobb ved siden av studiene. Andelen studenter som har jobb ved siden av studiene er da $x/n = 2\,503 / 3\,506 = 0,713$, eller 71,3 prosent

$$71,3 \pm 2 \sqrt{\frac{71,3(100 - 71,3)}{3506} \left(1 - \frac{3506}{232980}\right)} = 71,3 \pm 2(0,7) = 71,3 \pm 1,4$$

Estimatet for andelen studenter i jobb er 71,3 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,4 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 69,9 og 72,7 prosent.

Vi kan også bruke tabell 5. Vi går inn på raden 3500 og kolonnen 25/75; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 5 leser vi at standardfeilen er 0,7. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $71,3 \pm 2 (0,7) = 71,3 \pm 1,4$, som er det samme som over.

Ser vi på resultater fra undersøkelsen om studenters levekår, er andelen studenter som har jobb ved siden av studiene en god del lavere – 60 prosent⁴. Dette kan forklares ved at utvalgskriteriene er forskjellige eller at spørsmålet stilles forskjellig og dermed forstås ulikt av respondentene. Eurostudent-utvalget er trukket tilfeldig fra studentpopulasjonen, mens utvalget i studenters levekår er avgrenset i forhold til blant annet alder og antall studiepoeng.

9. Innsamlingsfeil

I enhver undersøkelse, både i fulltelling og utvalgsundersøkelser, må man regne med at det forekommer svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen av dataene. Innsamlingsfeil kan komme av at respondenten avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden, at spørsmål blir misforstått eller gjelder kompliserte forhold. I denne undersøkelsen er det flere respondenter som har sagt at de føler seg utenfor målgruppen og at spørsmålene har vært vanskelige å besvare og/eller irrelevante for deres livssituasjon. Dette gjelder hovedsakelig eldre studenter som har tatt noen få studiepoeng ved siden av å jobbe fulltid. Disse respondentene henvendte seg på e-post, telefon eller la inn en kommentar i spørreskjemaet. Hvor mange av disse som faktiske svarte på spørreskjemaet er usikkert. Et annet eksempel på en mulig innsamlingsfeil er der studenten oppgir at han/hun er nettstudent og likevel må svare på hvor lang tid han/hun bruker til studiestedet. For å unngå innsamlingsfeil av denne arten, bør det ved en senere undersøkelse vurderes å jobbe mer med definisjonen av målgruppen eller å tilpasse svaralternativene til grupper som faller utenfor ved og for eksempel å legge inn flere filterspørsmål.

10. Databehandling

Jacob Osnes har foretatt arbeidet med revisjon og behandling av dataene etter spesifikasjoner fra Eurostudent sentralt. Arbeidet bestod blant annet av å definere en standard målgruppe og gyldige besvarelser etter et sett med kriterier, hvorav dataene skulle inn i aggregerte tabeller. Alle deltakende land må levere like tabeller for å kunne sammenligne resultatene på tvers av landegrensene.

Susie Jentoft har laget vektorer både for Eurostudent-rapporteringen og for NSD-dataene for å justere for skjevheter i nettutvalget (se vedlegg 4).

⁴ Otnes, Berit, Lotte Rustad Thorsen og Odd Frank Vaage (2010) «Levekår blant studenter 2010» http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_201136/rapp_201136.pdf

Vedlegg 1. Filbeskrivelse

Variabelnavn	Beskrivelse
Spm01	Student vårsemesteret 2013
Spm02	Hva slags studieprogram følger du vårsemesteret 2013?
Spm05	Studerer du på fulltid eller deltid?
Spm07	Er studieprogrammet et fjernstudium/nettstudium?
Spm03	Ved hvilken høyskole/universitet studerer du? I hvilken by/tettsted ligger studiestedet?
Spm04	
Spm06	Hva studerer du?
Spm08	Planlegger du å fortsette studiene etter å ha fullført programmet du nå følger?
Spm09	På hvilket nivå tenker du å fortsette?
Spm10	Planlegger du å fortsette studiene i Norge eller i utlandet?
Spm11	Hva har du tenkt å gjøre året etter at du er ferdig med studiene?
Spm12	På hvilket språk undervises det primært i studieprogrammet du følger?
Spm13	Hvor fornøyd er du med studiene når det gjelder følgende punkter?
Spm13A	
spm13B	
Spm13C	
spm13D	
Spm13E	
spm13F	
Spm14	Hvordan vil du vurdere dine muligheter på arbeidsmarkedet etter at du har fullført studiene?
Spm14A	
Spm14B	
Spm15	Hvordan var ditt utdanningsløp før du begynte i høyere utdanning?
Spm15AG	I hvilket land fullførte du grunnskolen?
Spm15AG2	I hvilken kommune fullførte du grunnskolen?
Spm15AV	I hvilket land fullførte du videregående?
Spm15AV2	I hvilken kommune fullførte du videregående?
Spm15BGA	Hvilket år fullførte du grunnskolen?
Spm15BGM	Hvilken måned fullførte du grunnskolen?
Spm15BVA	Hvilket år fullførte du videregående?
Spm15BVM	Hvilken måned fullførte du videregående?
Spm16	Hva slags vitnemål eller kvalifikasjoner brukte du for å søke om opptak til høyere utdanning?
Spm16_1	
Spm16_2	
Spm16_3	
Spm16_4	
Spm17	Når oppnådde du vitnemålet eller kvalifikasjonen du brukte for å søke om opptak til høyere utdanning?
	År
Spm17_AR	Måned
Spm17_MA	
Spm18	Når begynte du å studere ved høyskole eller universitet for første gang?

Spm18_AR	År
Spm18_MA	Måned
Spm19	Når startet du på ditt nåværende studieprogram?
Spm19_AR	
Spm19_MA	
Spm19	Har du hatt et opphold i studiene med en varighet på mer enn ett år etter at du begynte i høyere utdanning?
Spm20_1	
Spm20_2	
Spm20_3	
Spm21	Hadde du noen arbeidserfaring da du begynte i høyere utdanning for første gang?
Spm22	Hvem bor du sammen med (mandag til fredag) dette semesteret?
Spm22_1	
Spm22_2	
Spm22_3	
Spm22_4	
Spm22_5	
Spm23	Bor du i en hybel/leilighet offentlig tilrettelagt for studenter? Leier du hybelen/leiligheten gjennom studentskipnaden?
Spm24	
Spm25	Hvor fornøyd er du med boligen der du bor dette semesteret?
Spm26_1, Spm26_2, Spm26_3, Spm26_4, Spm26_5	Hvordan kommer du deg til studiestedet fra der du bor?
Spm26B	Hvilket framkomstmiddel bruker du oftest?
Spm27_TI	Hvor lang tid bruker du vanligvis fra boligen til studiestedet?
Spm27_MI	
Spm28A, spm28A_1, Spm28B, spm28B_1, Spm28C, spm28C_1, Spm28D, spm28D_1, Spm28E, spm28E_1, Spm28F, spm28F_1, Spm28G, spm28G_1, Spm28H, spm28H_1	Hvor store er dine gjennomsnittlige disponible midler per måned fra følgende kilder?
Spm29A_1, spm29A_andr, spm29A_EGNE	
Spm29B_1, spm29B_andr, spm29B_EGNE	Hva er dine levekostnader per måned?
Spm29C_1, spm29C_andr, spm29C_EGNE	
Spm29D_1, spm29D_andr, spm29D_EGNE	
Spm29E_1, spm29E_andr, spm29E_EGNE	
Spm29F_1, spm29F_andr, spm29F_EGNE	
Spm29G_1, spm29G_andr, spm29G_EGNE	
Spm29H_1, spm29H_andr, spm29H_EGNE	
Spm29I_1, spm29I_andr, spm29I_EGNE	
SPM30A_1, SPM30A_ANDR, SPM30A_ANDR_MND, SPM30A_EGNE, SPM30A_EGNE_MND, SPM30A_MND	Semesteravgift: ingen Semesteravgift: andre Semesteravgift: andre/mnd Semesteravgift: egne midl Semesteravgift: egne midler/mnd
SPM30B_1, SPM30B_ANDR, SPM30B_ANDR_MND, SPM30B_EGNE, SPM30B_EGNE_MND, SPM30B_MND	
SPM30C_1, SPM30C_ANDR, SPM30C_ANDR_MND, SPM30C_EGNE, SPM30C_EGNE_MND, SPM30C_MND	
Spm31	I hvilken grad opplever du at pengene ikke strekker til?
Spm32	Har du inntektsgivende arbeid dette semesteret?
Spm33A, Spm33B, Spm33C, Spm33D	I hvilken grad er følgende utsagn dekkende for deg?
Spm34	Hvor relevant er jobben din for det du studerer?
Spm35	Hvilket av følgende utsagn er mest dekkende for deg I dag?
SPM36C1, SPM36C2, SPM36C3, SPM36C4, SPM36C5, SPM36C6, SPM36C7, SPM36C_1	I løpet av en typisk uke, hvor mange timer bruker du på disse aktivitetene?
SPM36A1, SPM36A2, SPM36A3, SPM36A4, SPM36A5, SPM36A6, SPM36A7, SPM36A_1	Timer i uka på å følge undervisning
SPM36B1, SPM36B2, SPM36B3, SPM36B4, SPM36B5, SPM36B6, SPM36B7, SPM36B_1,	Timer i uka til studier på egen hånd
SPM37A, SPM37B, SPM37C	Ville du hatt mer/mindre tid til følgende aktiviteter?
SPM38	Har du hatt et studieopphold i utlandet?
SPM39_1, SPM39_2, SPM39_3, SPM39_4, SPM39_5, SPM39_6, SPM39_7	Hvilket studieprogram fulgte du da du hadde opphold i utlandet?
SPM40	Hvilket land var du i?
SPM41	Hvor lenge var du der?
SPM42	Ble studiepoengene du oppnådde i utlandet godkjent ved ditt

	norske studiested?
SPM43	Var utenlandsoppholdet organisert innen et utvekslingsprogram/avtale?
SPM44_1, SPM44_2, SPM44_3, SPM44_4, SPM44_5, SPM44_6, SPM44_7, SPM44_8, SPM44_9	Hvordan ble studieoppholdet i utlandet finansiert?
SPM44B	Hva var hovedkilden til finansieringen?
SPM45	I hvilket land planlegger du å studere?
SPM46	Hvilket utvekslingsprogram/avtale tenker du å benytte deg av i ditt utenlandsopphold?
SPM47A, SPM47B, SPM47C, SPM47D, SPM47E, SPM47F, SPM47G, SPM47H, SPM47I, SPM47J, SPM47K, SPM47L, SPM47M, SPM47N, SPM47O, SPM47P	I hvilken grad utgjør/utgjorde følgende forhold en barriere for å studere i utlandet for deg?
SPM49A, SPM49B, SPM49C, SPM49D, SPM49E	Har du som student i høyere utdanning vært i utlandet i forbindelse med andre studierelaterte aktiviteter?
SPM51_AR	Når er du født?
SPM51_MA	
SPM50	Er du mann eller kvinne?
SPM52A, SPM52B, SPM52C	I hvilket land er du og dine foreldre/foresatte født?
SPM53A, SPM53B, SPM53C, SPM53D, SPM53E, SPM53F, SPM53G, SPM53H, SPM53SPE	Hvordan vil du vurdere dine språkkunnskaper i følgende språk?
SPM54	Har du barn?
SPM55	Hvor mange barn har du?
SPM56	Hvor gammelt er ditt yngste barn?
SPM57_1, SPM57_2, SPM57_3, SPM57_4, SPM57_5, SPM57_6, SPM57_7	Har du funksjonsnedsettelse, et langvarig helseproblem eller lærevansker?
SPM58	I hvilken grad gjør dine helseproblemer, din funksjonsnedsettelse, eller dine lærevansker det vanskelig for deg å følge studiene?
SPM59	I hvilken grad føler du som student at det offentlige/studiestedet tar nok hensyn til dette/disse problemene?
SPM60A, SPM60B	Hva er den høyeste utdanningen dine foreldre/foresatte har fullført?
SPM61A, SPM61B	Hvilken av disse yrkesgruppene tilhører/tilhørte dine foreldre/foresatte?
SPM62	Når du tenker på din egen familiebakgrunn, hvor vil du plassere dine foreldre på en skala for sosial status?

Vedlegg 2. Papirskjemaet

Den europeiske studentundersøkelsen 2013

Nåværende studiesituasjon

1 Er du student vårsemesteret 2013? Sett kun ett kryss

- ☐ Ja, på en høyskole/et universitet i Norge
- ☐ Ja, på en høyere utdanningsinstitusjon utenfor Norge (f.eks med Erasmus)
- ☐ Nei, jeg tar for tiden en pause fra studiene
- ☐ Nei, jeg har sluttet å studere
- ☐ Nei, jeg har avsluttet utdanningen

Gå til **63**

2 Hva slags studieprogram følger du vårsemesteret 2013? Hvis du følger mer enn ett studieprogram, oppgi det programmet du regner som ditt hovedstudium og svar for dette gjennom hele spørreskjemaet.

- ☐ Enkeltemne
- ☐ Årsstudium
- ☐ Bachelorprogram
- ☐ Masterprogram
- ☐ 5-6 årig profesjonsstudium

☐ Ph.D / doktorgrad → Gå til **63**

☐ Annet program, vennligst spesifiser:

3 Ved hvilken høyskole/hvilket universitet studerer du? Hvis du er student ved flere utdanningsinstitusjoner samtidig, oppgi den institusjonen der du følger det studieprogrammet du oppga i forrige spørsmål.

4 I hvilken by/tettsted ligger studiestedet?

5 Studerer du på fulltid eller deltid dette semesteret? Sett kun ett kryss

- ☐ Fulltid (30 studiepoeng eller mer per semester)
☐ Deltid (1-29 studiepoeng per semester)
☐ Annet

6 Hva studerer du? Velg det alternativet som passer best

- ☐ Lærerutdanning eller utdanning i pedagogikk
☐ Samfunnsfag eller juridiske fag
☐ Økonomiske eller administrative fag
☐ Naturvitenskapelige fag, matematikk eller informasjons- og datateknologi
☐ Tekniske fag, ingeniørfag eller håndverksfag
☐ Helsefag eller sosialfag
☐ Idrettsfag
☐ Veterinærfag
☐ Primærnæringsfag
☐ Samferdselsfag, sikkerhetsfag eller andre servicefag
☐ Humanistiske og estetiske fag

7 Er studieprogrammet et fjernstudium/nettstudium? Inkluder også samlingsbaserte program med nettstøtte. Sett kun ett kryss

- ☐ Ja
☐ Nei

8 Planlegger du å fortsette studiene etter å ha fullført programmet du nå følger? Sett kun ett kryss

- ☐ Ja, innen ett år
☐ Ja, men ikke innen ett år
☐ Nei → Gå til 11
☐ Jeg vet ikke ennå → Gå til 11

9 På hvilket nivå tenker du å fortsette? Sett kun ett kryss

- ☐ Bachelor
☐ Master
☐ 5-6 årig profesjonsstudium
☐ Ph.D / doktorgrad
☐ Et annet nivå som ikke er nevnt her
☐ Vet ikke ennå

10 Planlegger du å fortsette studiene i Norge eller i utlandet? Sett kun ett kryss

- ☐ I Norge
☐ I utlandet
☐ Vet ikke ennå

11 Hva har du tenkt å gjøre året etter at du er ferdig med studiene? Sett kun ett kryss

- ☐ Fortsette i min nåværende jobb
☐ Søke jobb / starte i ny jobb
☐ Starte for meg selv / starte egen bedrift
☐ Annet
☐ Vet ikke ennå

12 På hvilket språk undervises det primært i studieprogrammet du følger? Sett kun ett kryss

- ☐ Norsk
☐ Engelsk
☐ Annet

13 Hvor fornøyd er du med studiene når det gjelder følgende punkter?

	Svært fornøyd			Svært misfornøyd	
Kvaliteten på undervisningen	☐	☐	☐	☐	☐
Organiseringen av studiene (f.eks forelesningsplanen, seminarer o.l)	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheten til å velge mellom et vidt spekter av fagemner	☐	☐	☐	☐	☐
Studieadministrasjonens holdning/service-innstilling til studentene	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisningspersonalets pedagogiske kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐
Studiefasiliteter (f.eks bibliotek, PC'er, bygninger, forelesningsrom etc.)	☐	☐	☐	☐	☐

14 Hvordan vil du vurdere dine muligheter på arbeidsmarkedet etter at du har fullført studiene?

	Svært gode			Svært dårlig		Vet ikke
I Norge	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Internasjonalt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Studiebakgrunn

15 Hvordan var ditt utdanningsløp før du begynte i høyere utdanning? Sett kun ett kryss

- ☐ Jeg startet på og fullførte videregående utdanning direkte etter avsluttet grunnskole
☐ Jeg hadde en pause etter avsluttet grunnskole, og fullførte videregående utdanning senere → Gå til **15b**
☐ Jeg har ikke fullført videregående utdanning → Gå til **15b**

→ **15a** Hvor fullførte du videregående utdanning for første gang?

Land:

Kommune:

Når fullførte du videregående utdanning for første gang?

måned

år

→ Gå til **16**

15b Hvor fullførte du grunnskolen for første gang?

Land:

Kommune:

Når fullførte du grunnskolen for første gang?

måned

år

16 Hva slags vitnemål eller kvalifikasjon brukte du for å søke om opptak til høyere utdanning? Her kan du sette flere kryss

- ☐ Studiekompetanse
- ☐ Realkompetanse
- ☐ Y-veien (yrkesfaglig)
- ☐ Vitnemål eller kvalifikasjon fra annet land enn Norge

17 Når oppnådde du vitnemålet eller kvalifikasjonen du brukte for å søke om opptak til høyere utdanning? Hvis du har flere vitnemål/kvalifikasjoner, oppgi måned/år for sist oppnådde.

	måned		år
-------------	-------	-------------	----

18 Når begynte du å studere ved høyskole eller universitet for første gang?

	måned		år
-------------	-------	-------------	----

19 Når startet du på ditt nåværende studieprogram?

	måned		år
-------------	-------	-------------	----

20 Har du hatt et opphold i studiene med en varighet på mer enn ett år etter at du begynte i høyere utdanning? Her er det mulig å sette flere kryss

- ☐ Ja, jeg hadde en pause før jeg for første gang fullførte en grad
- ☐ Ja, jeg hadde en pause etter at jeg hadde fullført en grad, for så å fortsette studiene
- ☐ Nei

21 Hadde du noen arbeidserfaring da du begynte i høyere utdanning for første gang? Sett kun ett kryss

- ☐ Ja, jeg hadde hatt arbeid i minst ett år og minst 20 timer i uka
- ☐ Ja, jeg hadde arbeid i mindre enn ett år eller mindre enn 20 timer i uka
- ☐ Nei, ingen erfaring

Levekår

22 Hvem bor du sammen med (mandag til fredag) i dette semesteret? Her kan du sette flere kryss

- ☐ Forelder/foreldre
- ☐ Samboer/ektefelle
- ☐ Barn (egne eller andres)
- ☐ Annen/andre
- ☐ Jeg bor alene

23 Bor du i en hybel/leilighet som er offentlig tilrettelagt for studenter?

- ☐ Ja → Gå til **24**
- ☐ Nei → Gå til **25**

24 Leier du hybelen/leiligheten gjennom studentsamskipnaden?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

25 Hvor fornøyd er du med boligen der du bor dette semesteret? Vi tenker på boligen du bor i mandag til fredag i dette semesteret.

Svært
fornøyd

Svært mis-
fornøyd

☐☐☐☐☐

26 Hvordan kommer du deg til studiestedet fra der du bor? Her kan du sette flere kryss for framkomstmidler du bruker ofte.

- ☐ 1. Går
- ☐ 2. Sykler
- ☐ 3. Med bil, motorsykkel eller lignende
- ☐ 4. Med offentlig transport
- ☐ 5. Annet

26b Hvilket framkomstmiddel bruker du oftest? Skriv inn nummeret på det alternativet ovenfor du bruker oftest.

Alternativ nr.:

27 Hvor lang tid bruker du vanligvis fra boligen til studiestedet? Vi tenker på boligen du bor i mandag til fredag i dette semesteret.

timer

minutter

28 Hvor store er dine gjennomsnittlige disponible midler per måned fra følgende kilder? Med disponible midler menes penger til månedlig forbruk, uavhengig av når du mottok/tjente pengene.

	Kroner per måned	Ingen disponible midler
Støtte fra familie/samboer/ektefelle		☐
Stipend/lån fra lånekassen		☐
Legater		☐
Privat studielån		☐
Inntekt fra nåværende jobb		☐
Inntekt fra tidligere jobb(er)		☐
Offentlig stønad (f.eks barnebidrag, pensjon etc.)		☐
Andre midler		☐

29 Hva er dine levekostnader per måned? Oppgi kostnadene i hele kroner og kryss av for hvem som betaler de ulike utgiftene. Hvis du ikke har en av kostnadene, så krysser du av i boksen for "Har ingen kostnader".

	Kroner per måned		Har ingen kostnader
	Betales med egne midler	Betales av andre	
Bokostnader: husleie, fyring, vann, elektrisitet osv.			☐
Mat			☐
Transport			☐
Telefon, internett			☐
Helsekostnader, f.eks legebesøk, medisiner			☐
Barneomsorg			☐
Gjeld			☐
Sosiale- og fritidsaktiviteter			☐
Andre regelmessige utgifter, f.eks klær, toalettsaker, tobakk, husdyr			☐

- 30** Hva er dine kostnader i forbindelse med studiene per semester? Oppgi kostnadene i hele kroner og kryss av for hvem som betaler de ulike kostnadene. Hvis du ikke har en av kostnadene, så krysser du av i boksen for "Har ingen kostnader".

	Kroner per <u>semester</u>		
	Betales med egne midler	Betales av andre	Har ingen kostnader
Semesteravgift			☐
Kostnader til læremidler, kopiering, studiereiser/ekskursjoner			☐
Andre regelmessige utgifter			☐

- 31** I hvilken grad opplever du at pengene dine ikke strekker til?

I svært stor grad					I svært liten grad
☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 32** Har du inntektsgivende arbeid dette semesteret? Sett kun ett kryss

☐ Ja, jeg jobber regelmessig hele semesteret

☐ Ja, jeg jobber av og til

☐ Nei → **Gå til 36**

- 33** I hvilken grad er følgende utsagn dekkende for deg?

	I svært stor grad				I svært liten grad
Jeg jobber for å tjene til livets opphold	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg jobber for å forbedre levestandarden min	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg jobber for å få arbeidserfaring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg jobber fordi jeg har tid til overs	☐	☐	☐	☐	☐

- 34** Hvor relevant er jobben din for det du studerer?

Svært relevant					Svært lite relevant
☐	☐	☐	☐	☐	☐

35 Hvilket av følgende utsagn er mest dekkende for deg i dag?

Sett kun ett kryss

Jeg er i hovedsak student ☐

Jeg er i hovedsak i arbeid, men studerer i tillegg ☐

Jeg driver i hovedsak med andre ting ved siden av studiene ☐

36 Nedenfor er det listet opp ulike aktiviteter. I løpet av en typisk uke, hvor mange timer bruker du på disse aktivitetene? Forsøk å fordele timene på de ulike ukedagene. Dersom du ikke bruker tid på en aktivitet, kryss av i boksen "Ingen timer".

Antall timer per aktivitet per ukedag

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Følge undervisning, f.eks. forelesninger, seminarer, veiledning	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer
Studier på egen hånd, f.eks. forberedelser, lesing, oppgaveskriving, kollokvium	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer
Inntektsgivende arbeid	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer	 ☐ Ingen timer

37 Ville du hatt mer/mindre tid til følgende aktiviteter?

	Mindre tid			Mer tid
Studie-relaterte aktiviteter	☐	☐	☐	☐
Inntektsgivende arbeid	☐	☐	☐	☐
Total arbeidsmengde	☐	☐	☐	☐

Studieopphold i utlandet

- 38 Har du hatt et studieopphold i utlandet?** Regn kun med opphold utenfor Norge som utgjør en del av en høyere utdanning. Regn ikke med hele grader tatt i utlandet eller utvekslingsår på videregående. Sett kun ett kryss

☐ Ja
☐ Nei, men har planer om det → **Gå til 45**
☐ Nei → **Gå til 47**

- 39 Hvilket studieprogram fulgte du da du hadde studieopphold i utlandet?** Her kan du sette flere kryss hvis du har studert i utlandet flere ganger

☐ Enkeltemne
☐ Årsstudium
☐ Bachelor
☐ Master
☐ 5-6 årig profesjonstudium
☐ PhD / doktorgrad
☐ Annet

- 40 Hvilket land var du i?** Hvis du har studert i utlandet flere ganger, svar for det siste oppholdet

Land:

- 41 Hvor lenge var du der?**

antall måneder

- 42 Ble studiepoengene du oppnådde i utlandet godkjent ved ditt norske studiested?** Sett kun ett kryss

☐ Ja, alle
☐ Ja, noen
☐ Nei, ingen
☐ Vet ikke (ennå)
☐ Oppnådde ingen studiepoeng

- 43 Var utenlandsoppholdet organisert innen et utvekslingsprogram/avtale?** Sett kun ett kryss

☐ Ja, et EU-program (f.eks Erasmus)
☐ Ja, et annet program/annen avtale (f.eks som inngår som del av studieprogrammet, Kulturstudier, Nordplus eller lignende)
☐ Nei, utenlandsoppholdet var ikke del av noe program/avtale

44 Hvordan ble studieoppholdet i utlandet finansiert? Kryss av for alle finansieringskilder

- ☐ 1. Midler fra foreldre/familie
- ☐ 2. Oppspart arbeidsinntekt
- ☐ 3. Arbeid ved siden av studiene i utlandet
- ☐ 4. Stipend/lån fra vertslandet
- ☐ 5. Lån fra lånekassen
- ☐ 6. Stipend fra lånekassen
- ☐ 7. EU-stipend
- ☐ 8. Støtte fra private bedrifter eller frivillige organisasjoner
- ☐ 9. Annet

44b Hva var hovedkilden til finansiering? Skriv inn nummeret på det alternativet som var hovedkilden

Alternativ nr.:

Gå til spørsmål 47

45 I hvilket land planlegger du å studere?

Land:

☐ Vet ikke ennå

46 Hvilket utvekslingsprogram/avtale tenker du å benytte deg av i ditt utenlandsopphold? Sett kun ett kryss

- ☐ EU-program (f.eks Erasmus)
- ☐ Et annet program/annen avtale (f.eks som del av studieprogrammet, Kulturstudier, Nordplus eller lignende)
- ☐ Ingen program
- ☐ Vet ikke ennå

47 I hvilken grad utgjør/utgjorde følgende forhold en barriere for å studere i utlandet for deg? Hvis du har hatt et utenlandsopphold, tenk på i hvilken grad de ulike forholdene var en barriere før og/eller under oppholdet. Hvis du ikke har hatt et utenlandsopphold, tenk på i hvilken grad de ulike forholdene er en barriere for at å studere utenlands.

Sett kun ett kryss per linje.

	Stor barriere				Ingen barriere
Jeg har ikke gode nok språkferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Det er vanskelig å skaffe informasjon	☐	☐	☐	☐	☐
Det er problematisk å skaffe bolig i vertslandet	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg må være borte fra samboer/ektefelle, barn eller venner	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville mistet sosiale stønader/goder	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ville mistet muligheter til å tjene penger	☐	☐	☐	☐	☐
Det ville medført en økt økonomisk belastning	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er ikke motivert	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil få liten nytte av studiene i min norske utdanning	☐	☐	☐	☐	☐
Det vil forsinke studieprogresjonen min/studiene mine	☐	☐	☐	☐	☐
Det er vanskelig å få godkjent utdanning fra utlandet i Norge	☐	☐	☐	☐	☐
Det er begrenset tilgang til utvekslingsprogrammer i Norge	☐	☐	☐	☐	☐
Det er problematisk å få visum/oppholdstillatelse i landet jeg ønsker å studere i	☐	☐	☐	☐	☐
Det er begrenset adgang til institusjonen og/eller studieprogrammet	☐	☐	☐	☐	☐
Det passer ikke inn i studieprogrammet mitt	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har ikke gode nok karakterer for å komme inn på studieprogrammet	☐	☐	☐	☐	☐

48 Har du som student i høyere utdanning vært i utlandet i forbindelse med andre studierelaterte aktiviteter? Her kan du sette flere kryss

	Ja	Nei
Forskning/feltarbeid	☐	☐
Utplassering	☐	☐
Sommerskole	☐	☐
Språkkurs	☐	☐
Annet	☐	☐

- 49 Vennligst oppgi hvor lenge du var i utlandet, hvilket land du var i, om oppholdet var en del av ditt studieprogram og om du fikk noen studiepoeng. Hvis du har vært i utlandet mer enn én gang per aktivitet, svar for det siste utenlandsoppholdet.

	Varighet i måneder	Land	Var det en del av studieprogrammet?		Oppnådde du noen studiepoeng?	
			Ja	Nei	Ja	Nei
☐ Forskning/feltarbeid			☐	☐	☐	☐
☐ Utplassering			☐	☐	☐	☐
☐ Sommerskole			☐	☐	☐	☐
☐ Språkkurs			☐	☐	☐	☐
☐ Annet			☐	☐	☐	☐

Personopplysninger

- 50 Er du kvinne eller mann?

☐ Kvinne
☐ Mann

- 51 Når er du født?

Måned: Årstall:

- 52 I hvilket land er du og dine foreldre/foresatte født? Referer til dagens landegrenser.

	Land	Vet ikke
Jeg:		☐
Mor:		☐
Far:		☐

- 53** Hvordan vil du vurdere dine språkkunnskaper i følgende språk? Sett kun ett kryss per linje. Dersom ett av språkene er morsmålet ditt, kryss av for dette.

	Morsmål	Svært gode kunnskaper				Ingen kunnskap
Norsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Engelsk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tysk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spansk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fransk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Urdu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vietnamesisk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annet språk, vennligst spesifiser:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 54** Har du barn?

☐ Ja

☐ Nei → Gå til **57**

- 55** Hvor mange barn har du?

barn

- 56** Hvor gammelt er ditt yngste barn?

år

- 57** Har du en funksjonsnedsettelse, et langvarig helseproblem eller lærevansker? Her det er mulig å sette flere kryss

☐ Ja, kronisk sykdom

☐ Ja, psykiske problemer

☐ Ja, fysisk funksjonsnedsettelse

☐ Ja, problemer med hørsel eller syn

☐ Ja, lærevansker (f.eks konsentrasjonsvansker, dysleksi)

☐ Ja, andre langvarige helseproblemer

☐ Nei → Gå til **60**

- 58** I hvilken grad gjør dine helseproblemer, din funksjonsnedsettelse eller dine lærevansker det vanskelig for deg å følge studiene?

I svært stor grad

☐☐☐☐

I svært liten grad

☐☐

59 I hvilken grad føler du som student at det offentlige/studiestedet tar nok hensyn til dette/disse problemene?

I svært
stor grad

I svært
liten grad

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

☐ Jeg har ikke behov for/vil ikke ha hjelp fra det offentlige

60 Hva er den høyeste utdanningen dine foreldre/foresatte har fullført? Sett kun ett kryss for din mor og ett kryss for din far.

	Mor	Far
Grunnskole	☐	☐
Videregående skole	☐	☐
Påbygging til videregående skole, fagskole	☐	☐
Universitet/høgskole, 4 år eller mindre, yrkesrettet	☐	☐
Universitet/høgskole, 4 år eller mindre, akademisk	☐	☐
Universitet/høgskole, mer enn 4 år	☐	☐
Vet ikke	☐	☐

61 Hvilken av disse yrkesgruppene tilhører/tilhørte dine foreldre/foresatte. Sett kun ett kryss for din mor og ett kryss for din far.

Administrative ledere og politikere

(f.eks. direktør, daglig leder, salgssjef, restaurantsjef)

⊥

Mor	Far
☐	☐

Akademiske yrker

(f.eks. sivilingeniør, lege, jurist, rådgiver, journalist, lærer, sykepleier, profesjonell kunstner)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Yrker med kortere høgskole- og universitetsutdanning og teknikere

(f.eks. ingeniør, sosionom, skipsoffiser, politi, IKT-tekniker)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Kontor- og kundeserviceyrker

(f.eks. kontormedarbeider, resepsjonist, økonomimedarbeider)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Salg og service og omsorgyrker

(f.eks. butikkselger, barnehage- og skoleassistent, frisør, servitør og kokk)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Yrker innen jordbruk, skogbruk og fiske

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Håndverksyrker o.l.

(f.eks. elektriker, bygnings- og maskinarbeider)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Prosess- og maskinoperatører og transportarbeidere

(f.eks. operatør i industrien, montør, bussjåfør)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Yrker uten krav til utdanning

(f.eks. renholder, kjøkkenassistent)

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Militære yrker

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Har aldri vært yrkesaktiv

☐	☐
--------------------------	--------------------------

Vet ikke

☐	☐
--------------------------	--------------------------

62 Når du tenker på egen familiebakgrunn, hvor vil du plassere dine foreldre på en skala for sosial status?

Høy sosial
status

Lav sosial
status

☐☐☐☐☐

63 Her kan du skrive eventuelle kommentarer til spørreskjemaet:

Takk for hjelpen!
Vennligst returner skjemaet i vedlagte svarkonvolutt.

Vedlegg 3. Følgebrevene

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

«bruker-ID»
«bruker-ID»
«bruker-ID»
«bruker-ID»_«bruker-ID»

Kongsvinger, 4.april 2013
Vår ref.: 12/511
Saksbehandler: Rachel Ekren
Seksjon for datafangstkoordinering

Den Europeiske Studentundersøkelsen 2013

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomfører, med støtte fra Kunnskapsdepartementet (KD), den Europeiske Studentundersøkelsen 2013. Undersøkelsen er en del av EUs Eurostudent-undersøkelse som gjennomføres i 25 europeiske land for å få kunnskap om studenters levekår.

Resultatene fra undersøkelsen vil danne et viktig kunnskapsgrunnlag for utforming av student- og utdanningspolitikk både i Norge og i EU. Du er en av 8 000 studenter som er trukket ut fra databasen om høyere utdanning (DBH) til å delta. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og kreve at svarene du har gitt blir slettet, men for at vi skal få pålitelige resultater, er vi avhengig av at flest mulig tar seg tid til å svare. Alle som deltar vil være med i trekningen av 1 Ipad og 6 gavekort på kr 1000.

Du kan svare på spørreskjemaet på norsk eller engelsk ved å gå inn på nettsiden **intervju.ssb.no/eurostudent** og benytte følgende bruker-ID og passord:

Bruker-ID: «bruker-ID» **Passord:** «passord»

Svarfrist er 15.april 2013

Undersøkelsen gjennomføres i samsvar med statistikkloven og personopplysningsloven, og Statistisk sentralbyrå vil behandle alle opplysninger strengt konfidensielt. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Vi vil fjerne navn og fødselsnummer og anonymisere datamaterialet slik at det ikke vil være mulig å identifisere hvem som har deltatt i undersøkelsen innen desember 2013.

Har du spørsmål om undersøkelsen kan du ringe gratis telefonnummer **62 88 56 08** eller sende en e-post til **eurostudent@ssb.no**

Med vennlig hilsen

Anne Sundvoll

Anne Sundvoll
Fagdirektør, SSB

Toril Johansson

Toril Johansson
Ekspedisjonssjef, Kunnskapsdepartementet

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongsvinger, 4 April 2013

Our ref.: 12/511

Executive officer: Rachel Ekren

Division for data collection coordination

The Eurostudent Survey 2013

Statistics Norway is conducting the Eurostudent Survey 2013, supported by the Ministry of Education and Research. The survey is part of the EU's EUROSTUDENT project, which includes surveys being conducted in 25 countries throughout Europe to collect information on the living conditions of students.

The results from the survey will provide an important knowledge base for formulating student and education policies both in Norway and the EU. You are one of the 8 000 students that have been selected from the database on higher education to take part in the survey. Participation is voluntary, and you can withdraw at any time and ask for your responses to be deleted. However, in order for the results of the survey to present a true picture, we are dependent on as many of the selected students as possible taking part. All respondents will be entered in a draw to win an Ipad or one of six gift cards worth NOK 1 000.

You can complete the questionnaire in Norwegian or English online at **intervju.ssb.no/eurostudent** using the following user ID and password:

User ID: «bruker-ID» **Password:** «passord»

The deadline for submitting the questionnaire is 15 April 2013.

The survey is warranted under the Statistics Act (*Statistikkloven*) and the Personal Data Act (*Personopplysningsloven*), and all information received will be treated in the strictest confidence. No details of individual respondents' answers will be published or forwarded to third parties. In order to keep the identity of respondents confidential, names and dates of birth will be removed and the data will be anonymised in December 2013.

If you have any questions about the survey, please call us on the free phone number **62 88 56 08**, or send an e-mail to **eurostudent@ssb.no**.

Yours faithfully

Anne Sundvoll
Fagdirektør, SSB

Toril Johansson
Ekspedisjonssjef, Kunnskapsdepartementet

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

«bruker-ID»
«bruker-ID»
«bruker-ID»
«bruker-ID»_«bruker-ID»

Kongsvinger, 22.april 2013
Vår ref.: 12/511
Saksbehandler: Rachel Ekren
Seksjon for datafangstkoordinering

Den Europeiske Studentundersøkelsen 2013 - påminnelse

Den Europeiske Studentundersøkelsen 2013 gjennomføres av Statistisk Sentralbyrå (SSB) med støtte fra Kunnskapsdepartementet (KD). Vi sendte deg invitasjon til deltakelse i undersøkelsen 4. april, men kan ikke se at vi har fått svar fra deg. Har du svart i løpet av de siste dagene, kan du se bort fra denne henvendelsen, og vi takker for svar.

Resultatene fra undersøkelsen vil danne et viktig kunnskapsgrunnlag for utforming av student- og utdanningspolitikk både i Norge og i EU. Du er en av 8 000 studenter som er trukket ut fra Norsk samfunnsvitenskapelige datatjenestes Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) til å delta. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og kreve at svarene du har gitt blir slettet, men for at vi skal få pålitelige resultater, er vi avhengig av at flest mulig tar seg tid til å svare. **Alle som deltar vil være med i trekningen av en iPad og seks gavekort på kr 1000.**

Du kan svare på spørreskjemaet på norsk eller engelsk ved å gå inn på nettsiden intervju.ssb.no/eurostudent og benytte følgende bruker-ID og passord:

Bruker-ID: «bruker-ID» **Passord:** «passord»

Svarfrist er 3. mai 2013

Undersøkelsen gjennomføres i samsvar med statistikkloven og personopplysningsloven, og SSB vil behandle alle opplysninger strengt konfidensielt. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Innen desember 2013 vil vi fjerne navn og fødselsnummer og anonymisere datamaterialet slik at det ikke vil være mulig å identifisere hvem som har deltatt i undersøkelsen.

Har du spørsmål om undersøkelsen kan du ringe telefonnummer **62 88 56 08** eller sende en e-post til eurostudent@ssb.no

Med vennlig hilsen

Bete Hole
Seksjonsjef
Førstekonsulent

Rachel Ekren

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongsvinger, 22 April 2013

Our ref.: 12/511

Executive officer: Rachel Ekren

Division for data collection coordination

The Eurostudent Survey 2013 - reminder

Statistics Norway is conducting the Eurostudent Survey 2013, supported by the Ministry of Education and Research. We sent you an invitation to take part in the survey 4 April but do not appear to have received your questionnaire. If you have submitted your questionnaire within the last few days, please disregard this letter and we thank you for your participation.

The results from the survey will provide an important knowledge base for formulating student and education policies both in Norway and the EU. You are one of the 8 000 students that have been selected from the database on higher education (DBH) to take part in the survey. Participation is voluntary, and you can withdraw at any time and ask for your responses to be deleted. However, in order for the results of the survey to present a true picture, we are dependent on as many of the selected students as possible taking part. **All who respond will be entered in a draw to win an iPad or one of six gift cards worth NOK 1 000.**

You can complete the questionnaire in Norwegian or English online at intervju.ssb.no/eurostudent using the following user ID and password:

User ID: «bruker-ID» **Password:** «passord»

The deadline for submitting the questionnaire is 3 Mai 2013.

The survey is warranted under the Statistics Act (*Statistikkloven*) and the Personal Data Act (*Personopplysningsloven*), and all information received will be treated in the strictest confidence. No details of individual respondents' answers will be published or forwarded to third parties. In order to keep the identity of respondents confidential, names and dates of birth will be removed and the data will be made anonymous in December 2013.

If you have any questions about the survey, please call us on the phone number **62 88 56 08**, or send an e-mail to eurostudent@ssb.no.

Sincerely,

Bete Hole
Head of division

Rachel Ekren
Executive officer

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

«bruker-ID»
«bruker-ID»
«bruker-ID»
«bruker-ID»_«bruker-ID»

Kongsvinger, 13. mai 2013
Vår ref.: 12/511
Saksbehandler: Rachel Ekren
Seksjon for datafangstkoordinering

Ny påminnelse - Den Europeiske Studentundersøkelsen 2013

Den Europeiske Studentundersøkelsen 2013 gjennomføres av Statistisk Sentralbyrå (SSB) med støtte fra Kunnskapsdepartementet (KD). Vi sendte deg invitasjon til deltakelse i undersøkelsen 4. april og påminning 22. april, men kan ennå ikke se at vi har fått svar fra deg. Har du svart i løpet av de siste dagene, kan du se bort fra denne henvendelsen, og vi takker for svar.

Resultatene fra undersøkelsen vil danne et viktig kunnskapsgrunnlag for utforming av student- og utdanningspolitikk både i Norge og i EU. Du er en av 8 000 studenter som er trukket ut fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenestes Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) til å delta. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og kreve at svarene du har gitt blir slettet, men for at vi skal få pålitelige resultater, er vi avhengig av at flest mulig tar seg tid til å svare. **Du har fortsatt mulighet til å være med i trekningen av en iPad og seks gavekort på kr 1000.**

Du kan velge å svare på denne undersøkelsen på Internett eller benytte vedlagte papirskjema. Benytter du papirskjemaet, ber vi deg om å returnere det i utfylt stand i den vedlagte svarkonvolutten. Velger du å benytte Internett kan du gå inn på <https://intervju.ssb.no/eurostudent>. På Internett kan du velge å svare på norsk eller engelsk, og du må benytte følgende innloggingsinformasjon:

Bruker-ID: «bruker-ID» **Passord:** «passord»

Endelig svarfrist er 29. mai 2013

Undersøkelsen gjennomføres i samsvar med statistikkloven og personopplysningsloven, og SSB vil behandle alle opplysninger strengt konfidensielt. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Innen desember 2013 vil vi fjerne navn og fødselsnummer og anonymisere datamaterialet slik at det ikke vil være mulig å identifisere hvem som har deltatt i undersøkelsen.

Har du spørsmål om undersøkelsen kan du ringe telefonnummer **62 88 56 08** eller sende en e-post til eurostudent@ssb.no

Med vennlig hilsen

Bente Hole
seksjonsjef
førstekonsulent

Rachel Ekren

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Kongsvinger, 13 Mai 2013

Our ref.: 12/511

Executive officer: Rachel Ekren

Division for data collection coordination

New reminder - The Eurostudent Survey 2013

Statistics Norway is conducting the Eurostudent Survey 2013, supported by the Ministry of Education and Research. We sent you an invitation to take part in the survey 4 April and a reminder 22 April but do not appear to have received your questionnaire yet. If you have submitted your questionnaire within the last few days, please disregard this letter and we thank you for your participation.

The results from the survey will provide an important knowledge base for formulating student and education policies both in Norway and the EU. You are one of the 8 000 students that have been selected from the database on higher education (DBH) to take part in the survey. Participation is voluntary, and you can withdraw at any time and ask for your responses to be deleted. However, in order for the results of the survey to present a true picture, we are dependent on as many of the selected students as possible taking part. **All who respond will be entered in a draw to win an iPad or one of six gift cards worth NOK 1 000.**

You can either complete the questionnaire on the Internet or use the enclosed printed version. If you use the printed version, please return your completed questionnaire to us in the enclosed prepaid envelope. If you opt to use the Internet, please go to <https://intervju.ssb.no/eurostudent>. On the Internet you can choose from Norwegian and English language versions, and you have to use the following log-in information:

User ID: «bruker-ID» **Password:** «passord»

The final deadline for submitting the questionnaire is 29 Mai 2013.

The survey is warranted under the Statistics Act (*Statistikkloven*) and the Personal Data Act (*Personopplysningsloven*), and all information received will be treated in the strictest confidence. No details of individual respondents' answers will be published or forwarded to third parties. In order to keep the identity of respondents confidential, names and dates of birth will be removed and the data will be made anonymous in December 2013.

If you have any questions about the survey, please call us on the phone number **62 88 56 08**, or send an e-mail to eurostudent@ssb.no.

Sincerely,

Bente Hole
Head of division

Rachel Ekren
Executive officer

Vedlegg 4. Weighting for Eurostudent V

Susie Jentoft

January 2014

Introduction

The main aim of the EUROSTUDENT project is to collate comparable data on the social dimension of European higher education. The focus is on the living conditions of student and their socio-economic backgrounds.

Target population and sample frame

The target population is all students studying Universities or Polytechnics in Norway at a ISCED 5, 6 or 7 level. The sampling frame came from the NSD database for higher education for students that were registered as of 1st March 2013. This database also contains updated student email addresses. Three additional institutions from SSB's database were added to this.

Sampling

A simple random sample of 8000 students was taken from the population. No stratification was done. Both domestic and international students were sampled. 4 test students were selected but are excluded from the results.

Response rate

Overall, 3912 responded to the survey. Of these, 152 were regarded as outside the target population and could not be used in the results. This indicates an over-coverage rate of around 4% but is perhaps likely to be higher among those that didn't respond. There is also likely to be unobserved under-coverage, particularly of new students that began part way through the term.

A further 336 had not completed the survey to a level that they could be used in the results. This gave a total of 3425 responses from individuals that were in target population. The overall response rate, assuming all non-respondents were eligible, can be regarded as $3425/(8000 - 152) = 44$ percent.

Sample bias

Non-response weighting is used to correct for the bias associated with selective response rates among groups. Auxiliary variables which are known for both the respondents and the full population (or full sample) are used to calculate the weights. Good variables to use when calculating non-response weights are those which are associated with both response probabilities and the variables of interest.

In Eurostudent IV, the auxiliary variables used to calculate non-response weights were: gender, age (under 25, 25-29, 30+) and institution type (university, public polytechnic, private polytechnic). These were found to be correlated with both response rates and a selected 5 key variables of interest in Eurostudent IV⁵.

Five variables are recommended in the Eurostudent Handbook⁶ to use in non-response weighting: Sex, age, institution type, study program and field of study. The first three are similar to those used in the previous round. Field of study (10 levels) and study program (Bachelor, Master and other) are not easily available for the population, so are not used. Citizenship (Norwegian or other) and greater regions are also investigated here. See appendix A and B for definitions of institution type and greater regions.

Calculating percent differences between the gross and final net sample is a simple way of investigating if non-response varies among groups⁷. This is calculated as

⁵ Eurostudent IV: Non-response Weights, (unpubl) Susie Jentoft, 2010

⁶ EUROSTUDENT V: MANUAL FOR DATA PROCESSING AND DELIVERY, Draft (09.07.2013)

⁷ Bjørnstad, Jan (prosjektleder). 2013 Standardisert frafallshåndtering for person- og husholdningsundersøkelser. Delprosjekt 1: Oversikt over status om frafall og frafallsbehandling) SSB Interne dokumenter 6/2013

$$\text{percentdiff} = 100 \cdot \left(\frac{r_g}{r} - 1 \right)$$

Where r_g is the response rate within group g and r is the overall response rate. Table 1 gives a break-down of the numbers in the sample and respondents by the variables. The percentage differences indicate an under-representation of males, those 30 and over, and an over-representation of those from Trøndelag and those at university. Citizenship did not show great response bias so was not used in weighting. Only Trøndelag greater region stood out from the others so a new binary variable was created (Living within Trøndelag or not) for weighting.

Table 1. Number of responses and sample bias for variables sex, age, region, institution type and citizenship

	Variable	Number of respondents	Number in survey (excluding ineligible)	Percent difference
Total		3425	7848	
Sex	Female	2188	4769	5.1
	Male	1237	3079	-7.3
Age	Up to and including 21 (group 1)	739	1578	7.3
	22-24 (group 2)	1075	2256	9.2
	25-29 (group 3)	792	1741	4.2
	30 and over (group 4)	819	2373	-17.4
Greater region	NN	341	808	-3.3
	OS	1524	3600	-3.0
	SO	173	389	1.9
	TR	570	1177	11.0
	VE	817	1874	-0.1
Institution type	University	1602	3324	10.4
	Other	1823	4524	-7.7
Citizenship	Norwegian	3188	7289	0.2
	Other	237	559	-2.9

Quality of response variables

A number of the questions have corresponding register variables, allowing us to check the quality of the responses. Three of these are shown here: sex, age and institution type. All showed that responses were consistent with the register in around 99 percent of cases.

Table 2. Response and registered sex

	Registered female	Registered male
Responded female	2165	23
Responded male	8	1229

Table 3. Response and registered age groups (see table 1 for definition)

	Registered Group 1	Registered Group 2	Registered Group 3	Registered Group 4
Responded Group 1	733	2	3	1
Responded Group 2	2	1072	1	0
Responded Group 3	0	3	787	2
Responded Group 4	0	0	0	819

Table 4. Response and registered institution type

	Registered university	Registered other
Responded university	1593	9
Responded other	25	1798

For the purposes of consistency in the reporting, responses were taken as the correct value for calculating weights.

Non-response weighting

The non-response weights used in Eurostudent V need to be standardized to the sample size of respondents. This relates to the data reporting requirements. This is achieved by creating tables of counts for both respondents and the population of the crosses of the variables that will be used for the weighting. An expected number of respondents ($\hat{n}_g$) is calculated for each cell/group as:

$$\hat{n}_g = \frac{N_g}{N} \cdot n$$

Where N_g is the population total in group g , N is the total population size and n is the total number of respondents. The weight (w_g) for individuals in group g is then calculated as:

$$w_g = \frac{\hat{n}_g}{n_g}$$

Where n_g is the observed number of respondents in group g . From this it follows that if fewer than expected respond within a group, the weight will be more than 1 and if more than expected respond the weight will be less than 1. The sum of the weights multiplied by the number of respondents in each group should equal the total number of respondents.

Table 5 shows the cross-tabulation of the variables to create 32 weighting groups. All cells contained more than 5 respondents. While some cells contain less than the recommended 30 respondents, the weights were well within the recommended boundaries (0.2 – 5) so we believe the groupings are reasonable.

Table 5. Non-response weights for groups

Greater region	Institute type	Sex	Age group	Number of respondents (n_g)	Weight (w_g)
Trøndelag	Uni	F	1	55	0.6236
			2	72	0.6710
			3	30	1.0307
			4	19	1.1510
		M	1	56	0.6189
			2	64	0.9450
			3	51	0.7713
			4	6	2.5522
	Other	F	1	29	1.0983
			2	57	0.7082
			3	20	0.9772
			4	27	1.3548
		M	1	19	0.8598
			2	32	0.9091
			3	20	0.8114
			4	13	1.2805
Rest of Norway	Uni	F	1	170	0.8649
			2	256	0.8001
			3	206	0.8363
			4	159	1.2073
		M	1	91	0.9259
			2	149	0.9196
			3	125	1.0509
			4	93	1.3204
	Other	F	1	222	0.9746
			2	284	0.9208
			3	213	0.8780
			4	369	1.1677
		M	1	97	1.2406
			2	161	1.1900
			3	127	1.0934
			4	133	1.4656

Non-response weights for NSD dataset

SSB also has the responsibility to deliver the student data to NSD. In this case a larger dataset is sent including some respondents that did not fill all the Eurostudent criteria. In this case we use the variable `target_gr=1` to determine who is included. The net sample size in this case is 3760. A second set of non-response weights was created for this data using the same grouping. Table 6 shows the cross-tabulation of the variables to create 32 weighting.

Table 6. Non-response weights within groups for NSD dataset

Greater region	Institute type	Sex	Age group	Number of respondents (n_g)	Weight (w_g)
Trøndelag	Uni	F	1	58	0.6492
			2	75	0.7072
			3	32	1.0608
			4	21	1.1433
		M	1	59	0.6448
			2	67	0.9909
			3	62	0.6965
			4	7	2.4016
	Other	F	1	31	1.1279
			2	61	0.7264
			3	21	1.0217
			4	30	1.3385
		M	1	20	0.8967
			2	37	0.8632
			3	21	0.8483
			4	18	1.0152
Rest of Norway	Uni	F	1	177	0.9119
			2	274	0.8216
			3	224	0.8443
			4	185	1.1391
		M	1	101	0.9158
			2	154	0.9767
			3	145	0.9945
			4	110	1.2256
	Other	F	1	233	1.0194
			2	304	0.9443
			3	219	0.9375
			4	428	1.1052
		M	1	103	1.2826
			2	181	1.1620
			3	145	1.0513
			4	157	1.3630

Appendix A – Definition used for greater regional areas

Greater Region	Region	Postnumber (first 2-digits)	Code
Nord-Norge	Finnmark, Nordland og Troms	80-99	NN
Trøndelag	Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag	70-79	TR
Vestlandet	Hordaland, Møre og Romsdal, Rogaland og Sogn og Fjordane	40-44, 50-69	VE
Østlandet	Akershus, Buskerud, Hedmark, Oppland, Oslo, Telemark, Vestfold og Østfold	00-39	OS
Sørlandet (Agder)	Aust-Agder og Vest-Agder.	44-49	SO

Appendix B – Definition used for Institution type

Institution name	Code in survey	Code in register	Institution Type
Høgskolen i Finnmark	15	0212	2
Høgskolen i Harstad	17	0213	2
Høgskolen i Narvik	21	0214	2
Høgskolen i Nesna	22	0215	2
Samisk hogskole	54	0217	2
Høgskolen i Nord-Trøndelag	23	0221	2
Høgskolen i Sør-Trøndelag	26	0222	2
Høgskolen i Bergen	13	0231	2
Høgskolen i Molde	20	0232	2
Høgskolen i Sogn og Fjordane	33	0233	2
Høgskolen Stord/Haugesund	31	0235	2
Høgskolen i Volda	34	0236	2
Høgskolen i Aalesund	29	0237	2
Høgskolen i Buskerud	14	0252	2
Høgskolen i Telemark	27	0254	2
Høgskolen i Vestfold	28	0255	2
Høgskolen i Østfold	30	0256	2
Høgskolen i Oslo og Akershus	24	0257	2
Høgskolen i Gjøvik	16	0261	2
Høgskolen i Hedmark	18	0262	2
Høgskolen i Lillehammer	19	0263	2
Universitetet i Oslo	59	1110	1
Universitetet i Bergen	57	1120	1
UiT Norges arktiske universitet (Universitet i Tromsø)	61	1130	1
Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet	51	1150	1
Universitetet i Stavanger	60	1160	1
Universitetet for miljø- og biovitenskap	55	1170	1
Universitetet i Agder	56	1171	1
Universitetet i Nordland	58	1172	1
Norges musikkhogskole	49	1210	2
Arkitektur- og designhogskolen i Oslo	2	1220	2
Norges Handelshøyskole	46	1240	2
Norges veterinærhogskole	50	1250	2

Norges idrettshogskole	47	1260	2
Kunsthøgskolen i Oslo	38	6220	2
Kunst- og designhøgskolen i Bergen	37	6230	2
Diakonhjemmet Høgskole AS	8	8201	2
Lovisenberg diakonale høgskole	39	8202	2
Hoyskolen Diakonova	35	8204	2
Høgskolen Betanien AS (Betanien diakonale høgskole)	5	8205	2
Haraldsplass diakonale høgskole	12	8206	2
Det teologiske Menighetsfakultet	7	8221	2
Misjonshøgskolen	42	8222	2
NLA Høgskolen	44	8223	2
Dronning Mauds Minne Høgskole	9	8224	2
Rudolf Steinerhøgskolen	53	8225	2
Den norske Eurytmihøgskole	6	8226	2
Barratt Due musikk institutt	3	8227	2
Norges Dansehøgskole	45	8228	2
NLA Mediehøgskolen Gimlekollen	41	8229	2
Ansgar høgskole AS	1	8232	2
NLA Høgskolen Staffeldtsgate (Høgskole i Staffeldtsgate)	25	8233	2
Fjellhaug internasjonale høgskole	10	8234	2
Handelshøgskolen BI	11	8241	2
Norges Informasjonsteknologiske Høgskole	48	8242	2
Stiftelsen Bergen Arkitektskole (Bergen arkitekt høgskole)	4	8243	2
Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling	32	8247	2
Hoyskolen for Ledelse og Teologi	36	8248	2
Markedshøgskolen Campus Kristiania	40	8249	2
Westerdals Høgskole A/S	62	8250	2
NISS høgskole A/S	43	8251	2

Figurregister

Figur 1.	Svarinngangen på internett etter periode	8
Figur 2.	Antall missing-verdier fordelt på spørsmålene	11

Tabellregister

Tabell 1.	Antall utsendinger og utsendingsmateriell etter periode	7
Tabell 2.	Nøkkeltall for undersøkelsen	7
Tabell 3.	Avvik mellom brutto- og nettoutvalg fordelt på ulike kjennemerker (prosent).....	9
Tabell 4.	Andel svar for første og siste spørsmål fordelt på ulike kjennemerker ..	10
Tabell 5.	Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg.	13

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8872-2 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway